

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Рада молодих учених Університету Ушинського

Історико-філологічний факультет

Кафедра всесвітньої історії та методики її навчання

«ІСТОРИЧНА НАУКА В УМОВАХ ВІЙНИ ОЧИМА ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ»

25 квітня 2025 року

Збірник матеріалів

Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених

Одеса

УДК 930.2 + 930.85 + 94
I-90

DOI: <https://doi.org/10.24195/978-617-7790-55-5-2025>

*Рекомендовано вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №17 від 26 червня 2025 р.)*

Рецензенти:

Гончарук Т. Г. – доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Атаманюк З. М. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Історична наука в умовах війни очима здобувачів вищої освіти та молодих І-90 учених : збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2025. 117 с.

ISBN 978-617-7790-55-5

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої дослідженню наступних концептуальних питань сучасної історичної науки: методологія та історіографія історичних досліджень, головні аспекти розвитку суспільств Стародавнього світу та Середніх віків, проблеми Нової та Новітньої історії, концепт історичної пам'яті в умовах війни, історія міжнародних відносин, історія військової справи.

Матеріали, подані у збірнику будуть корисними для науковців, освітян та всіх хто прагне вдосконалити освітній процес та сприяти розвитку сучасної історичної науки.

УДК 930.2 + 930.85 + 94

Рибак О. В. Евакуація британських та французьких військ з Дюнкерка (1940 р.)	53
--	----

Концепт історичної пам'яті в умовах війни

Маціборко Є. О. Трансформація історичної пам'яті Греції під час боротьби за незалежність	58
Окорокова В. В. Memory as a social phenomenon in the history of Paul Ricoeur	64

Історія міжнародних відносин

Малога О. А. Зовнішньополітична стратегія Данії в епоху наполеонівських війн (1799-1814)	69
Руденко А. О. Причини Індонезійсько-Пакистанського конфлікту	75
Набока О. В., Черкащенко О. О. Політика США у корейській державі Чосон під час японсько-китайської війни 1894 – 1895 рр.	78
Яворська Т. В. The Expression of Confucian Ideology in China's Foreign Policy	83

Історія військової справи

Атмажов О. Ю. Армія держави Чосон	88
Сотніченко О.В. Розвиток артилерії в армії Наполеона (1799-1815)	97
Ткаченко В. В. Використання бойових слонів у військовій тактиці на території Стародавнього Сходу	101
Янак Д. Важкі танки Вермахту	105
Інформація про авторів	112

10. Van Steen G. Liberating Hellenism from the Ottoman Empire. New York : Palgrave Macmillan, 2010. 264 p.

DOI: <https://doi.org/10.24195/978-617-7790-55-5-2025-5>

Окорочова В. В.

Memory as a social phenomenon in the history of Paul Ricoeur

Paul Ricoeur entered the history of philosophical and historical thought as a prominent thinker in the field of collective memory issues. Interestingly, his ideas have become generally accepted and known in modern circles of scientific research on this topic. As noted by K. Sigov, professor at the Sorbonne and the University of Chicago, Paul Ricoeur was also an honorary professor at more than 30 universities around the world, including the Kyiv-Mohyla Academy. The scientist continues that at the turn of the 21st century, Ricoeur's philosophy plays a fundamental role, similar to that played for the culture of the 20th century by the thought of Bergson, Husserl, Heidegger, Wittgenstein, and Gadamer. Ricoeur brought classical thought far beyond the scope of philosophical and humanitarian circles - into the broad field of public life of mankind. He returned to practical philosophy that high dignity that is almost forgotten in post-communist countries [4, p. 6].

Another Ukrainian researcher, O. Losyk, analyzing his works, draws attention to the fact that the approximately 700-page volume “Memory, History, Oblivion” became not only another meaningful monograph in his fruitful output, but also an extremely valuable semiotic index in modern memory studies. The book received excellent reviews in the non-French-speaking intellectual world and contributed to the deepening of interdisciplinary cooperation between humanists, primarily philosophers of history, historians of philosophy, political scientists and art historians [1, p. 57].

It is interesting that P. Ricoeur addresses the problems of history within the framework of his study of the good life of “the capable man” (*l'homme capable*) together with other people. Addressing the problems of personality and social life, the scientist first posed the question of memory and was able to see its complex, dialectical

connection with history. In his book, which we mentioned above, the philosopher defines memory as the matrix of history, since it is the custodian of the problematic concerning the representative relationship of the present to the past. The thinker creates an image of the origin of history from the womb of memory, which also implies in the background the metaphor of genetic continuity.

The assertion that memory is the matrix of history implies the following characteristics:

- 1) the problematic of representing the past in the present originates and is preserved in memory;
- 2) memory transmits to history the paradigm of distance and the efforts of reflexive memory to find memories;
- 3) memory gives history a representative impulse through testimony;
- 4) memory and history diverge at the point of establishing a correspondence between the past and the image-representation of the past, each using its own methods for this; 5) this divergence and even opposition does not give an advantage to either side in the representation of the past, but implies sensitive work to maintain a balance between memory and history.

It is noteworthy that P. Ricoeur divided all traces of the past into three types: material, cortical and affective. The first are documents and artifacts, the second are neural connections, and by affective Ricoeur means “the passive preservation of primary impressions: an event has struck us, touched us, affected us, and its affective sign remains in our consciousness” [5]. From his point of view, memory is an intentional focus of consciousness on the past, while the object constituted as a result of memory activity is recollection as a representation of a specific thing or phenomenon. If the term “memory” is used to denote a holistic and unified human ability, then recollection is characterized by a multiplicity of manifestations and variability of the levels of their distinction.

P. Ricoeur identifies the following dichotomies that define the term “recollection”:

1) habit - recollection. Remembrance is a purposeful human activity to preserve fragments of the past and recreate them in the present; remembrance, by the very fact of its invocation, constitutes the gap that exists between the fact that occurred in the past and the fact of turning to the past. Habit is a mimetic memory that is built on automatic imitation of established patterns of behavior and the absence of reflection on one's own activity;

2) Recalling in memory - recalling in memory. Recalling in memory can be caused by associative thinking or sensory perception, while recalling in memory presupposes a purposeful activity of searching for the necessary fact or object in the past. This type of recollection is closely connected with the phenomenon of forgetting, since people search for what they fear they have forgotten - temporarily or forever, without being able to draw a line on the basis of ordinary experience between the two hypotheses about the principles of oblivion: whether it is a question of the final erasure of traces of previously acquired knowledge or a temporary obstacle preventing their activation, which can be overcome if necessary. Recalling in memory, therefore, is the unfolding of a "folded" memory from a single image under the influence of the fear of oblivion. The above-mentioned dichotomies explain the "places of memory" that the scientist speaks about in his research [5].

According to Nagorna L., "places of memory act primarily as reminders – strongholds of memories, which alternately serve a weakening memory, a fight against forgetting and even as a silent replacement for lost memory. Places "live", as records, monuments live, perhaps as documents, while memories, transmitted only verbally, soar, obeying the will of words". It is not only about the duty to preserve the material; those who live owe their existence to those who are no longer there. And here the problem of inversion of the dynamics of memory itself arises – artificial models displace real, unpredictable and wayward memory. "The lip-service tendency to reduce the place of memory to a topographical place" means nothing more than creating an opportunity for the inflating of the cult of memory into its distorted form

– the cult of commemoration. If memory is brought to the fore (only to it, they say, France owes a unifying principle), both the role of the state and the function of history are leveled. Taken together, this creates the possibility of “harming the very idea of a place of memory [2, p. 66].

But, at the same time, later, delving into the problems of places of memory, Ricoeur notes the disappearance of the meanings that places of memory carry in material objects, as a result of which the problem of displacement by artificial models of real, unpredictable and wayward memory arises. The cult of remembrance is, according to P. Ricoeur, a kind of absolutization of the idea of heritage, of all kinds of forms of remembrance from memorial ceremonies to rituals of remembrance. Thus, the concept of a “place of memory” as a symbolic tool loses its purpose, the past no longer serves the future, but is distorted to the detriment of the present, just like history in Nora [3, p. 7].

In this way, Paul Ricoeur details the study of memory, gives examples of dichotomous comparisons regarding the concept of "recollection" and comes to the conclusion that the object constituted by memory is endowed with the attribute of real existence, and the object created by the imagination is a priori perceived as something illusory and fictitious. The scientist insists that recollection serves as a way of returning to oneself, one's impressions and sensations, and not necessarily mental, but bodily. The point is that temporal characteristics are embedded not in thinking, but in human corporeality itself, which records sensory experience and is capable of evoking memories of this experience in the event of getting into a similar situation. The body here acts as an intermediary for the transmission of images about the location in space, it is memories associated with bodily perception that allow a person to localize his stay in the coordinates of memorable places.

Література

1. Лосик О. Філософія пам'яті Поля Рікера. *Вісник Львівського університету*. 2011. Вип. 14. С. 57-63.
2. Нагорна Л. Поняття «місце пам'яті» в системі Memory studies. *Регіональна історія України. Збірник наукових статей*. 2014. Випуск 8. С. 55–74
3. Носова Г. Ю. Пам'ять проти історії за П. Нора. Чому і як? *Мультиверсум. Філософський альманах*. 2020. Випуск 2(172). Том 2. С. 3-14.
4. Сігов К. Б. Поль Рікер: пам'ять, історія, вічність. *Дух і літера*. 2006. № 15-16. С. 6-17.
5. Ricoeur P. *La Mémoire, l'Histoire, l'Oubli*. Paris: Le Seuil, 2000. 675 p.
<https://ru.scribd.com/doc/134881456/Paul-Ricoeur-La-Memoire-l-histoire-l-oubli-Editions-du-Seuil-2000>

Наукове видання

**«ІСТОРИЧНА НАУКА В УМОВАХ ВІЙНИ ОЧИМА ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ»**

Збірник матеріалів

Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених

м. Одеса, 25 квітня 2025 р.